

Fórum rovatunkban a Közjavak folyóirat korábbi számaiban megjelent tanulmányokhoz érkezett hozzászólásokat, vitaindítókat, reflexiókat, megjegyzéseket valamint a tudományos élet eseményeit bemutató írásokat közöljük. A rovat a közös gondolkodás alapjainak továbbépítéséhez kíván fórumot biztosítani, továbbá a közjogi kutatások aktuális kérdéseinek megvitatásához, közvetlenül teret adva az aktuális témákkal kapcsolatos hírek megjelenésének, valamint a szakmai vélemények és különböző álláspontok közlésének a különböző jogágak közötti szabad és kötetlen kommunikáció jegyében.

HOZZÁSZÓLÁS NAGY ZOLTÁN: VÉD VAGY "KIVÉD" A PÉNZÜGYI FOGYASZTÓVÉDELEM? CÍMŰ TANULMÁNYÁHOZ (KÖZJAVAK IV. ÉVF. 2018/3. SZÁM)

Veres Zoltán hozzászólása: Gondolatébresztő

Nagy Zoltán gondolatébresztő írása alapvető kérdéseket feszeget a pénzügyi fogyasztóvédelem kapcsán. A fogyasztó fogalmával kapcsolatban számos támpontot rögzít, jórészt az EU Bíróság esetjoga alapján. Tény, hogy a felvetett problémák megválaszolása külön disszertáció(k) témája lehetne, így erre ezen a felületen felelősséggel nem vállalkozhatom, csupán néhány gondolatot oszتانék meg az egyik felvetett problémakörrel kapcsolatosan.

Ezt a problémakört több kérdés fémjelzi: *Általános szabályozás alkalmazható csak a fogyasztóvédelemben vagy egyedi védelem is érvényesülhet, például állami mentőakciókkal? Használ-e a fogyasztók jövőbeni magatartásának, ha abban a feltevésben vállalnak túlzott mértékű, de nagy hozamot biztosító kockázatot, hogy az állam nem normatív módon megmenti őket? Meg kell-e menteni azokat a „szerencsejátékosokat”, akik sejtik a pénzügyi konstrukció nem legális, „pilótajáték” jellegét, de bíznak a szerencsében és a magas hozam realizálásában?*

Miként később Nagy Zoltán is utal rá, a fogyasztóvédelem gyakorlatilag a felek közötti egyensúlytalanság kiküszöbölésére hivatott komplex eszközrendszer, s mint ilyen, fontos közérdeket valósít meg.

Megállapítható, hogy bizonyos esetekben maga a szabályozás is ráerősít az egyensúlytalansági helyzetre (például az egyoldalú szerződésmódosítást – igaz, körülhatárolt esetekben – lehetővé teszi a pénzintézetek számára, ehhez képest a fogyasztókat legfeljebb egyoldalú elállási/felmondási jog illeti meg, érdemi módosítási lehetőségük nincs a többnyire egyébként is nélkülük létrehozott

ÁSZF-eken alapuló szerződések kapcsán). Arra is érdemes figyelemmel lenni, hogy a történelemben számos példát láthattunk arra, hogy az állam – közpénzből – hatalmas mentőcsomagokat nyújtott a pénzügyi szektor kínálati oldalán álló szereplők számára. Ezen mentőakciók pedig nem mindig voltak „kifizetődők” az állam számára.¹

Ha elfogadjuk, hogy az állam óriási összegeket fordít pénzügyi intézmények megmentésére, akkor ezen az alapon elképzelhetőnek tartok – legalább részben önhibájukon kívül - nehéz helyzetbe került fogyasztóknak nyújtott mentőcsomagokat is (tipikusan ilyennek tartom a devizahitelezéssel érintett fogyasztók nagy részét, hiszen ebben az esetben viszonylag széleskörű konszenzus alakult ki azzal kapcsolatban, hogy a pénzügyi szolgáltatók, az állam és a fogyasztók is felelősek a kialakult problémákért). Valószínű, hogy egy végső állami „mentsvár” deklarációja nem használ a felelős fogyasztói magatartásnak, ugyanez elmondható azonban a pénzügyi szolgáltatók vonatkozásában is, akiről legalább annyira feltételezhető, hogy adott esetben „szerencsejátékos” magatartást folytathatnak adott esetben.

Gondolataimmal nem szándékoztam azt sugallni, hogy helyeselnék bármilyen fogyasztói mentőakciót, csupán arra mutattam rá, hogy a pénzügyi szolgáltatók esetében több példát is láthattunk ilyen jellegű beavatkozásokra.

¹ Mint Voszka Éva megállapítja, „az európai bankmentések tehát messze vannak a megtérüléstől.” Ld. Voszka Éva (2015): Államosítás, privatizáció és gazdaságpolitika – a főirány szétterjedése. *Közgazdaság Szemle*, LXII . évf., 2015. július – augusztus, 717–748. old.